

DATOS IDENTIFICATIVOS

Traballo de Fin de Grao

Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	P01G010V01991			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	18	OB	4	2c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a	de Laiglesia Gonzalez de Peredo, Juan Fernando Perez-Jofre Santesmases, Ignacio			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A3	Comprensión crítica da responsabilidade de desenvolver o propio campo artístico. Compromiso social do artista
A5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
A6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
A7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
A13	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese. Analizar, interpretar e sintetizar as fontes
A15	Coñecemento dos métodos artísticos susceptibles de seren aplicados a proxectos socioculturais. Estudar as metodoloxías que faciliten a actuación artística no entorno social
A17	Coñecemento dos diferentes axentes artísticos e o seu funcionamento. Identificar os distintos intermediarios artísticos e as súas funcións na dinámica da arte e a súa metodoloxía de traballo
A19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
A20	Capacidade de interpretar creativa e imaxinativamente problemas artísticos. Desenvolver os procesos creativos asociados á resolución de problemas artísticos
A21	Capacidade de comprender e valorar discursos artísticos en relación coa propia obra. Establecer medios para comparar e relacionar a obra artística persoal co contexto creativo.
A22	Capacidade de producir e relacionar ideas dentro do proceso creativo
A23	Capacidade de comunicación. Aprender a traducir as ideas artísticas para poder transmitilas
A24	Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas artísticos complexos e proxectos
A25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
A26	Capacidade de curiosidade e de sorpresa máis para alén da percepción práctica. Desenvolver a percepción mental para alén do retiniano
A27	Capacidade de traballar de maneira autónoma. Desenvolver a capacidade de suscitar, desenvolver e concluír o traballo artístico persoal
A29	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación
A30	Capacidade de perseveranza. Desenvolver a constancia necesaria para resolver as dificultades inherentes á creación artística
A31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
A36	Capacidade de documentar a produción artística. Utilizar as ferramentas e recursos necesarios para contextualizar e explicar a propia obra artística

A37	Capacidade de identificar os problemas artísticos e/ou socioculturais así como os condicionantes que fan posible discursos artísticos determinados. Describir os condicionantes que inciden na creación artística. Análise das estratexias de produción artística
A38	Capacidade heurística e de especulación para a realización de novos proxectos e estratexias de acción artísticas. Desenvolver a comprensión e especulación dos problemas artísticos na súa totalidade
A40	Capacidade de autoemprego e de xeración de emprego
A41	Capacidade para realizar proxectos de investigación artísticos.
A44	Habilidade para realizar, organizar e administrar proxectos artísticos innovadores
A45	Habilidade para comunicar e difundir proxectos artísticos
A46	Habilidade para realizar proxectos artísticos con repercusión social e nos medios. Utilizar os recursos de difusión dos proxectos artísticos co fin de potenciar a súa repercusión social
A47	Habilidade para realizar e integrar proxectos artísticos en contextos máis amplos. Desenvolver estratexias de proxección da creación artística para alén do seu campo de actuación
A48	Habilidade para unha presentación adecuada dos proxectos artísticos. Saber comunicar os proxectos artísticos en contextos diversificados
A49	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios para o desenvolvemento do traballo artístico
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
B3	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese
B4	Capacidade de aprendizaxe autónoma.
B5	Capacidade de traballar autonomamente.
B8	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación.
B9	Capacidade de perseverancia.
B10	Capacidade heurística e de especulación para a resolución de problemas, a realización e novos proxectos e estratexias de acción.
B11	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios
B12	Capacidade de adaptación a novas situacións.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecementos sobre os modos de presentación do traballo artístico.	A6 A7	
Coñecemento dos modos de inserción do Traballo Fin de Grao no ámbito artístico profesional.	A15 A17	
Coñecemento dos modos de escritura relacionados coa realización, exhibición e presentación dos proxectos artísticos e a súa elaboración.	A13	B1 B2 B3
Capacidade para elaborar dossiers e memorias do traballo realizado.	A23 A24 A25 A36	B1 B2 B3
Capacidade para a elaboración de textos relacionados co traballo realizado.	A21 A22 A23 A24 A25	B1 B2 B3
Capacidade para inserir o Traballo Fin de Grao no ámbito artístico profesional.	A21 A23 A37 A40	
Capacidade para adecuar os recursos e procesos creativos ás necesidades dos proxectos.	A20 A22 A31 A37 A41 A49	B11
Capacidade para a procura, análise e incorporación da información necesaria para a elaboración dun proxecto artístico.	A22 A26 A29 A38	B1 B2

Capacidade para establecer análises autocríticas dos proxectos artísticos.	A25 A27 A29 A30 A49	B4 B5 B11
Capacidade para contextualizar o traballo realizado en relación aos problemas da arte.	A19 A20 A21 A25 A37	
Capacidade para continuar e ampliar o Traballo Fin de Grao.	A3 A22 A27 A29 A30	B4 B5 B8 B9 B10
Capacidade para participar da análise e valoración doutros traballos.	A5 A6 A20 A23 A24 A25 A37	B3 B12
Habilidade para achegar solucións persoais á creación artística.	A22 A25 A26 A27 A29 A30 A37 A38 A41	B4 B5 B8 B11
Habilidade para xestionar a información necesaria na elaboración do Traballo Fin de Grao.	A13	B1 B2 B3
Habilidade para manter e renovar o interese e as motivacións do proxecto.	A25 A27 A29 A30 A44	B4 B5 B8 B9 B11
Habilidade para contextualizar o propio traballo.	A21 A25 A44 A45 A46 A47 A48	

Contidos		
Tema		
1. Fundamentos do proceso creativo.	1.1. Intuición de motivos. 1.2. Recompilación de materiais. 1.3. Experimentación de procesos. 1.4. Proxectos e planificación. 1.5. Condicións de traballo.	
2. Dinámica do proceso creativo.	2.1. Inicio do traballo. Proba e erro. O bosquexo. 2.2. Primeiros resultados. Afianzamento de recursos. 2.3. Xiros creativos. O azar, a predisposición e a análise como mecanismos de corrección do traballo creativo. 2.4 Voltas atrás, bifurcacións e dobres sentidos no traxecto creativo. 2.5. Rupturas, accidentes e retiros.	
3. Estrutura do proceso creativo.	3.1.Adecuación técnica - forma - significado. 3.2. Resposta a necesidades persoais. 3.3. Comunicabilidade e relevancia cultural. 3.4. Amplitude de niveis de recepción/interpretación.	

4. Reflexión sobre o proceso creativo.

- 4.1 Textos de artista: o proceso creativo en primeira persoa.
- 4.2. Entrevistas e conversacións: o intercambio de ideas.
- 4.3. Literatura acerca do proceso creativo: unha arte interpreta outra
- 4.4. Ensaio acerca do proceso creativo: entendendo os fundamentos, dinámica, estrutura.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	15	0	15
Resolución de problemas e/ou exercicios	3.5	17.5	21
Presentacións/exposicións	3	9	12
Estudo de casos/análises de situacións	0	52	52
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	329	329
Estudos/actividades previos	0	15	15
Actividades introdutorias	1	0	1
Cartafol/dossier	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Explicación por parte do profesor encargado do apartado "Seminario" dos contidos dos diferentes temas da materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de traballos a partir dos contidos da lección maxistral. Comentario e corrección dos diferentes exercicios e actividades propostos.
Presentacións/exposicións	Presentación final do traballo creativo realizado polo alumno ao longo da materia.
Estudo de casos/análises de situacións	Comentario personalizado ou en grupo por parte do profesor-titor do traballo creativo realizado polo alumno.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Desenvolvemento dun traballo creativo de forma continuada ao longo da materia.
Estudos/actividades previas	Busca e recompilación de material teórico, creativo, técnico necesario para o desenvolvemento do traballo.
Actividades introdutorias	Presentación da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Asesoramento en procesos de documentación, análise e organización Axuda nos mecanismos de exposición pública e presentación do material Desenvolvemento de instrumentos de análise da obra de arte e as motivacións creativas Recursos de investigación e creación Modos de organización e presentación do traballo artístico Recursos técnicos, visuais e conceptuais para a resolución de obras de arte. Horarios de Tutorías Prof Laiglesia: Martes 9:30- 14:30 Horarios de Tutorías Prof Pérez Jofre: miércoles 11-14, 17:30-20:30
Presentacións/exposicións	Asesoramento en procesos de documentación, análise e organización Axuda nos mecanismos de exposición pública e presentación do material Desenvolvemento de instrumentos de análise da obra de arte e as motivacións creativas Recursos de investigación e creación Modos de organización e presentación do traballo artístico Recursos técnicos, visuais e conceptuais para a resolución de obras de arte. Horarios de Tutorías Prof Laiglesia: Martes 9:30- 14:30 Horarios de Tutorías Prof Pérez Jofre: miércoles 11-14, 17:30-20:30
Estudo de casos/análises de situacións	Asesoramento en procesos de documentación, análise e organización Axuda nos mecanismos de exposición pública e presentación do material Desenvolvemento de instrumentos de análise da obra de arte e as motivacións creativas Recursos de investigación e creación Modos de organización e presentación do traballo artístico Recursos técnicos, visuais e conceptuais para a resolución de obras de arte. Horarios de Tutorías Prof Laiglesia: Martes 9:30- 14:30 Horarios de Tutorías Prof Pérez Jofre: miércoles 11-14, 17:30-20:30

Resolución de problemas e/ou
exercicios de forma autónoma

Asesoramento en procesos de documentación, análise e organización Axuda nos
mecanismos de exposición pública e presentación do material Desenvolvemento de
instrumentos de análise da obra de arte e as motivacións creativas Recursos de
investigación e creación Modos de organización e presentación do traballo artístico
Recursos técnicos, visuais e conceptuais para a resolución de obras de arte. Horarios de
Tutorías Prof Laiglesia: Martes 9:30- 14:30 Horarios de Tutorías Prof Pérez Jofre:
miércoles 11-14, 17:30-20:30

Probos	Descrición
Cartafol/dossier	

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Valórase a participación nas discusións de grupo e a comprensión dos conceptos da materia.	5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Valórase a resolución de exercicios derivados dos contidos das leccións maxistras. Demuestra a comprensión destes contidos e a capacidade de aplicalos a casos concretos.	15
Presentacións/exposicións	Presentación final do traballo creativo. Valórase a resolución formal, técnica e conceptual, o grao de adecuación ao contexto social, artístico e histórico.	30
Estudo de casos/análises de situacións	Valora o traballo creativo do alumno no seu proceso de realización, atendendo aos aspectos de resolución e contexto xa apuntados e tendo en conta tamén a amplitude, desenvolvemento, complexidade e rigor do traballo, en relación co tempo de dedicación.	30
Cartafol/dossier	Valórase a capacidade de organización e presentación do propio traballo, atendendo tamén á súa capacidade de análise e contextualización.	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

EXAMES ordinarios TODOS LOS GRUPOS. 29,30 abril e 6,7 de Maio 2012 de 10:00h a 18:00h

EXAME CONVOCATORIA DE XULLO: 8 XULLO, 16:00H.

Bibliografía. Fontes de información

Aragó Daniel(ed.), **Relatos célebres sobre la pintura**, Áltera,
Battcock, G. ed., **La idea como arte. Documentos sobre arte conceptual**, Seix Barral,
Calvo Serraller et al, **Escritos de arte de vanguardia**, Alianza forma,
Chipp, H.B., **Teorías del arte contemporáneo: fuentes artísticas y opiniones críticas**, Akal,
Guasch, Ana María, **Del posminimalismo a lo multicultural**, Alianza,
Marchán Fiz, Simón, **Del arte objetual al arte del concepto (cap: Antología de escritos y manifiestos 1955 a 1985)**, Akal,
Marina, José Antonio, **Teoría de la inteligencia creadora**, Anagrama,
Wall, Jeff, **Ensayos y entrevistas**, Centro de Artes de Salamanca,
VVAA, **El arte visto por los artistas**, Taurus,

Recomendacións

Outros comentarios

Para cursar el Trabajo de Fin de Grado hay que cursar todo el Plan, excepto las materias: Transmisión, mediación y educación artística y Artes afines.